

#3 HANDLAR OM

Ansvar

*»Våra förutsättningar är inte sämre
än de varit de senaste tusen åren.«*

KYRKORÅDSLEDAMÖTER MED ANSVAR. SID 4

*Brommapojkarna
fostrar medmänniskor*

SID 7

*Nunnan
mot Mammon*

SID 8

BIBLISKT

*»Gläd dig, yngling, medan du är ung,
njut i fulla drag av din ungdom.
Följ ditt hjärtas vägar,
gå dit ögat leder dig.
Men tänk på, att för allt du gjort
ska du ställas till ansvar av Gud.«*

—
PREDIKAREN 11:9

HARRY POTTERSKT

*Du har ett moraliskt ansvar,
när du fått långt mer än du
behöver, att förvalta det du fått
klokt och ge med eftertanke.*

—
J. K. ROWLING

POETISKT

*Kalla den änglamarken eller himlajorden om du vill,
jorden vi ärvde och lunden den gröna.
Vildrosor och blåklockor och lindblommor och kamomill,
låt dem få leva, de är ju så sköna.*

—
EVERT TAUBE

BROMMABLADET

Ansvarig utgivare: Torbjörn Gustavsson
Redaktör: Hanna Wallsten
070-509 91 50, hanna.wallsten@gmail.com
Projektledare: Dag Tuvelius

TRYCK & LAYOUT

Åtta.45 Tryckeri AB. Upplaga: 23 700 ex
Layout: Kolossal.se

OMSLAGSFOTO

Johannes Frandsen

EXPEDITIONENS ÖPPETTIDER

Mån–Fre kl 9.00–12.00, 13.00–15.00
Växel: 08-564 355 00
www.svenskakyrkan.se/bromma
bromma.forsamling@svenskakyrkan.se

BROMMA KYRKA

Gliavägen 100, T-Brommaplan,
buss 117, Tfn: 564 355 35

FAMNEN OCH EXPEDITION

Stoppvägen 120, T-Brommaplan
Tfn: 564 355 00

ÄNGBYKYRKAN

Kyrkbacken 9, T-Islandstorget,
Tfn: 564 355 00

KVARTERSKYRKAN MARIEHÄLL

Bällstavägen 44
Tfn: 564 355 00

INNEHÅLL

<i>Mandat att bygga Kristi kyrka i Bromma</i>	4
<i>Brommapojkarna vill förmedla fostran och ansvar</i>	7
<i>Hon tar fajten med Mammon</i>	8
<i>Korsordet</i>	9
<i>Sjung i kör!</i>	10
<i>Hallå där Ingrid Arvidson, diakon i Bromma församling</i>	11
<i>På gång</i>	12
<i>Luthers arv är läskunnighet och jämlikhet</i>	14

LEDARE

Att höra frågan och kunna svara

Den allra första två-ords-mening vår dotter uttryckte var "ämpa på". K var svårt att säga, men alla omkring henne förstod precis vad hon menade. Kämpa på. Hon hade en tuff start i livet, vilket säkert bidrog till hennes attityd. Men i alla finns nedlagt vissa egenskaper, vissa förhållningssätt, som bara är där, utan att någon vet hur de kommit dit. I vår dotter finns kampen. För henne är livet en kamp och livets mening är kamp. Utan kamp blir det ingen seger, ingen yra, ingen glädje.

Så är det nog för flera av dem som förekommer i detta nummer av Brommabladet. Syster Daly som oförtrutet kämpar för att företagsjättar ska ta sitt moraliska ansvar för människor och miljö och Tommy Söderström som varje dag arbetar för att sprida fotbollsglädje och

fostra ansvars-kännande individer genom Brommapojkarna. I Bromma församlings kyrkoråd kämpar Margareta Titze och Ann-Charlotte Persson Tjäder för att församlinglivet ska bestå och frodas.

Själv kan jag uppleva tanken på ansvar som skrämmande. Det finns så många saker i världen som jag skulle vilja förändra. Ska jag ge mig in i kampen, ta ansvar och verkligen göra något? Det känns ibland övermäktigt.

Sinnesrobönen skrevs av den amerikanske prästen Reinhold Niebuhr 1926. Den används av många, också av mig: "Gud, ge mig sinnesro att acceptera det jag inte kan förändra, mod att förändra det jag kan och förstånd att inse skillnaden."

Med den bönen, och min dotters ord i hjärtat, törs jag ibland kavla upp ärmarna. Det är en härlig känsla att höra frågan, vad gör du? Och kunna svara. Tar ansvar. Kämpar på.

Hanna Wallsten, redaktör

Foto: Mikael M. Johansson

Mandat att bygga Kristi kyrka i Bromma

*Svenska kyrkan styrs av förtroendevalda som utses i allmänna val.
I Bromma församling leder Margareta Titze och Ann-Charlotte Persson Tjäder
de två grupper som ställer upp i kyrkovalet nästa år.*

Foto: Johannes Frandsen

Margareta Titze är gruppleddare för Brobyggarna. En grupp som sätter engagemanget i kyrkan främst och inte kräver att ledamöterna ska ha någon speciell politisk tillhörighet.

Ann-Charlotte Persson Tjäder leder den socialdemokratiska gruppen. För att få ett uppdrag i den krävs medlemskap i Socialdemokraterna.

För Margareta var just det politiskt obundna en förutsättning för att engagera sig i kyrkans styrning.

– Brobyggarna bildades 2001 och till valet 2002 gick jag med. Jag ville vara med och påverka kyrkan men inte så länge det krävdes att jag var med i något politiskt parti. För mig var det viktigast att jag kände för kyrkan. Jag har varit aktiv i församlingen sedan jag flyttade hit 1965. 1992 blev jag kyrkvärd.

För Ann-Charlotte däremot kom medlemskapet i Socialdemokraterna först.

– Men jag har inte haft några andra politiska uppdrag. Jag var ledamot i kyrkofullmäktige en period på 1990-talet men det var när vår son skulle konfirmeras 2002, som jag blev mer aktiv. Då blev jag tillfrågad om att bli kyrkvärd, valdes in i kyrkofullmäktige igen och förra mandatperioden blev jag gruppleddare.

Bromma församling är stor, både sett till antal medlemmar, antal boende och arbetande inom församlingens gränser och till ekonomi. För ledamöterna i kyrkorådet och kyrkofullmäktige innebär det ett stort ansvar. Och mycket makt.

– Kyrkorådet har mycket att säga till om. Vi kan göra vad vi vill egentligen, köpa, sälja, bygga ut, lägga ner, anställa och säga upp personal. Jag tror inte folk förstår vilka möjligheter vi har att påverka församlingens inriktning. Kyrkorådet initierar och driver alla stora förändringar, förklarar Ann-Charlotte.

– Vi är bara två nomineringsgrupper och är ganska eniga i det mesta. Det finns en del skillnader men det viktiga är att vi kommer till beslut, lägger Margareta till.

Det gäller att kunna vara handlingskraftig när du har ansvar för så mycket. När Margareta och Ann-Charlotte ska förklara vad som driver dem, vad de vill åstadkomma, märks ändå de där små skillnaderna ganska mycket.

För Margareta är Kristus, altaret och kyrkan ledord.

– Jag vill bygga upp Kristi kyrka i församlingen. Vi måste utgå från kyrkan i vårt arbete och våra beslut. Allt vi gör ska utgå från altaret.

Ann-Charlotte har en annan infallsvinkel.

– Jag tänker mycket på alla dem som är tillhöriga men inte är vana

kyrkobesökare. Jag vill öppna kyrkans möjligheter för alla dem. De har trots allt valt att vara kvar som medlemmar och ofta är de mycket intresserade, när de väl kommer i kontakt med kyrkan.

Margareta håller med men är orolig för att trösklarna blir så låga in i församlingen att man inte ens behöver lyfta fötterna för att komma in.

– Vi är satta att förkunna ett budskap och det måste vi ta på allvar. Oavsett om man är förtroendevald eller anställd.

– För slätstruket är inte bra, medger Ann-Charlotte. Det är klart att vi måste visa att vi är en kyrka, annars har vi ju ingen trovärdighet.

– Men det gäller att få människor att alls komma hit, för kommer du väl in så vill du förmodligen fördjupa dig och förstå mer. Då vill du också delta i gudstjänsten och lära dig mer om kristen tro.

Att få medlemmarna att upptäcka sin församling är en utmaning. Att få medlemmar till sina respektive grupper är om möjligt en ännu tuffare uppgift. Och det börjar bli akut.

»Jag tror inte folk förstår vilka möjligheter vi har att påverka församlingens inriktning.«

Ann-Charlotte Persson Tjäder

MARGARETA TITZE

Ålder: 81

Bor: Riksby

Familj: Ensamboende

Arbete: Sjuksköterska och vigd diakon, pensionär

Uppdrag i församlingen: Gruppleddare för Brobyggarna, 2:e vice ordf kyrkorådet, ledamot i kyrkofullmäktige, kyrkvärd, inventarieansvarig, med i gruppen för insamlingsmål och i diakonirådet.

Intressen: Musik. Jag går mycket på konserter och spelar piano och orgel.

»Jag vill bygga upp Kristi kyrka i församlingen. Vi måste utgå från kyrkan i vårt arbete och våra beslut. Allt vi gör ska utgå från altaret.«

Margareta Titze

ANN-CHARLOTTE PERSSON TJÄDER

Ålder: 58
Bor: Södra Ängby
Familj: Man och två vuxna barn
Arbete: A-kassehandläggare

Uppdrag i församlingen: Gruppledare för Socialdemokraterna, kyrkvård, 1:e vice ordf i kyrkofullmäktige, 1:e vice ordf i kyrkorådet, SKUT-ombud, ordf i internationella gruppen och ordf i miljögruppen.

Intressen: Resor, teater och alla former av kultur.

»På ett sätt har vi kommit förbi stadiet att vinna valet, det handlar om att få in kompetent folk i båda grupperna så att församlingen får bra, intresserade och fungerande förtroendevalda.«

Ann-Charlotte Persson Tjäder

– Jag är orolig för båda nomineringsgrupperna. Snart måste listorna vara klara till nästa års val och det kan bli svårt att få ihop det. På ett sätt har vi kommit förbi stadiet att vinna valet, det handlar om att få in kompetent folk i båda grupperna så att församlingen får bra, intresserade och fungerande förtroendevalda, säger Ann-Charlotte.

– Folk har så mycket omkring sig numera, det är svårt att hitta dem som vill ägna sin tid åt församlingens styrning, fyller Margareta i.

Den som är beredd att lägga lite tid på att vara ledamot i kyrkofullmäktige eller kyrkoråd kan vara med och göra en hel del, är båda överens om.

– Vi har tagit ett stort ansvar för miljön i församlingen. Nu är vi miljödiplomerade och vi jobbar mycket med detta, säger Margareta som ett exempel.

Ann-Charlotte är stolt över att kyrkorådet lyckats få ordning på administrationen.

– Vi har fått ordning på policies, handlingsplaner och dokument som måste

finnas. Jag är en administratör i grunden och tycker man ska ha ordning först. Sedan får man ju inte glömma att fundera på vilka verksamheter man ska ha, vad vi ska fylla lokalerna med. Där är vi nu. Vi måste till exempel skapa möjligheter för alla de som vill engagera sig frivilligt.

Att vara med och bygga Guds rike på jorden kan tyckas överväldigande är både Margareta och Ann-Charlotte fulla av tillförsikt.

– Visst är jag liten men jag är trots allt en kugge i hjulet. Om inte vi gör det som sitter i vår position vem ska då göra det? säger Margareta.

Och Ann-Charlotte ser också möjligheterna före svårigheterna.

– Våra förutsättningar är inte sämre än några andras under de senaste tusen åren, snarare tvärtom. Vi har personal, ekonomi, lokaler och kompetens. Vi har en församling som ger styrka och gemenskap. Vi har ett viktigt uppdrag i samhället och i tiden.

Hanna Wallsten

DU STYR BROMMA FÖRSAMLING MED DIN RÖST

Svenska kyrkan är en öppen folkkyrka. Alla medlemmar kan vara med och demokratiskt påverka beslut i kyrkan, både på lokal och nationell nivå genom att rösta i kyrkovalet. Du väljer till kyrkofullmäktige i Bromma församling. Kyrkofullmäktige bestämmer ramarna för den verksamhet som finns nära dig. Till exempel vilken verksamhet för barn och unga som ska finnas i församlingen, eller hur kör- och konsertverksamheten ska se ut. Kyrkofullmäktige utser ett kyrkoråd som fungerar som församlingens styrelse.

BROMMA- POJKARNA VILL FÖRMEDLA FOSTRAN OCH ANSVAR

Att vara en förening som engagerar tusentals barn, unga och föräldrar innebär ett stort ansvar.

Som fotbollsklubb är IF Brommapojkarna speciell. Det är Europas största klubb, räknat i antalet spelare. Den samlar ungefär 12000 barn och föräldrar.

– Att vara så stor innebär också ett stort ansvar, säger Tommy Söderström, som varit sportchef i föreningen i drygt 30 år.

– Vi låter alla vara med. Alla som börjar i klubben får spela tills de fyller 19 år, oavsett hur duktiga fotbollsspelare de är. Efter 19 år du senior och vi har som alla andra klubbar ett herr- och ett damlag.

Det händer någon enstaka gång att något lag får lägga ner på grund av brist på ledare. Att lägga ner ett lag ser Tommy Söderström som ett stort nederlag och han strävar alltid efter att hitta nya lag åt de spelare som vill fortsätta.

– Här i västerort har vi det ganska lätt egentligen. Det finns en bra struktur här och många duktiga, engagerade människor.

20 procent av spelarna i Brommapojkarna är flickor. Så ser statistiken ut i hela Sverige. Men ett namnbyte ser inte Tommy Söderström som realistiskt.

– Nej. Det skulle innebära att vi blev två föreningar. Än så länge har det fungerat bra. Tjejerna använder oftast förkortningen BP.

Föreningen drivs av spelare och föräldrar.

– Redan inför knatteskolan informerar vi föräldrarna om vad som gäller i klubben, hur man betar sig på planen och vid sidan av planen. Jag ser ofta på första föräldramötet vilka föräldrar som kommer att bli bra ledare och vilka vi kommer behöva ta ett par extra samtal med, säger Tommy Söderström.

Om en förälder eller ledare inte lever upp till föreningens regler får de omedelbart ett samtal från Tommy Söderström eller någon annan ledare.

– Vi har bra folk i styrelse och kommittéer som jobbar mot mobbing och diskriminering. Mobbing är ganska vanligt i skolorna och vi är mycket noga när vi väljer ledare och ser till att de är ansvarsfulla och vi har en ständig dialog om hur grupperna fungerar.

De flesta lag har spelarråd och informella lagkaptener som ska hålla koll.

– Det finns alltid barn och föräldrar som är extra vakna och pratar om det händer något. Dem ska vi vara rädda om och lyssna på. Nyligen var det nån som var elak mot andra och då tog vi tag i det och hade föräldramöte och som så ofta hade inte det barnets föräldrar alls insett vad som pågick.

För att få ihop bra grupper redan från knatteskolan pratar Tommy Söderström

Tommy Söderström skrevs in i IF Brommapojkarna på Ångby IP 1965. Han har varit klubben trogen sedan dess förutom två säsonger i Ångby lfs A-lag, då han blev skyttekung med 38 mål.

med alla föräldrar och tar reda på i vilken skola barnet ska gå och i vilken klass. Han är också själv på plats varje gång.

– Jag är alltid där. Det är jag som utsett ledarna och jag måste se att de fungerar. Är någon lite omogen parar jag ihop den med någon av de mer erfarna. Ledarna är i femtonårsåldern, och har fått utbildning. Alla barn ska få höra sitt namn under träningen och alla ska få känna en klapp på axeln.

Även när det gäller de lite äldre spelarna är gemenskapen och stämningen viktigast.

– När vi åker iväg på läger eller matcher tar vi hand om varandra. Till exempel sitter alla tillsammans och äter, tackar för maten och sånt. Vi försöker uppfostra människor i första hand och fotbollsspelare i andra hand. De allra flesta blir ju inte fotbollsspelare men alla ska ha lärt sig något för livet.

Matcherna på Grimsta IP präglas av klubbens breda ambitioner.

– Det ska vara familjärt med barnvagnar och mormödrar. Vi skulle gärna ha mer publik, men vi kan inte konkurrera med de stora klubbarna. De har huliganer. Vi har gulliganer.

Hanna Wallsten

INTERFAITH CENTER ON CORPORATE RESPONSIBILITY

ICCR samlar 300 religiösa organisationer. Under mer än 40 år har ICCR byggt upp ett aktiekapital på cirka 100 miljarder dollar i olika företag i USA. Med detta kapital i ryggen bedriver koalitionen påverkansarbete för klimaträttvisa.

SVENSKA KYRKANS KAPITAL

Svenska kyrkans kapital på den nationella nivån uppgick i slutet av 2015 till drygt 6,8 miljarder kronor. Aktierna placeras i bolag som genom agerande, sina varor eller tjänster bidrar till en hållbar utveckling. Svenska kyrkan för dialog med företag och försöker, likt ICCR, tillsammans med andra investerare verka för ett hållbart värdeskapande.

HON TAR FAJTEN MED MAMMON

Syster Patricia Daly vill förmå företagsjättar att ta hänsyn till människor och klimat.

Syster Patricia Daly är född i Brooklyn och nunna i dominkanerorden. Hon är också en av de drivande i Interfaith Center on Corporate Responsibility, ICCR, en kristen organisation som genom stora aktieinnehav kan påverka globala företag att ta ansvar för människor och miljö.

Som aktieägare i företag som Ford, Exxon Mobile och General Electric får ICCR möjlighet att lägga fram förslag för årsstämman och även ha personliga möten med företagsledare.

Nyligen pläderade syster Daly inför aktieägarna i Exxon Mobile att anta en affärspolicy som innebär att bidra till att klimatmålen uppfylls. Med en stor aktiepost i företaget finns en rimlig chans att påverka, men den här gången avlogs resolutionen.

En annan, mer moderat, antogs istället. Den öppnar för fler mindre

aktieägare i beslutande organ. Det kan i sin tur leda till större miljömedvetenhet i styrelse och ledning.

Trots motstånd arbetar syster Daly och hennes kollegor i ICCR med oförminskad styrka.

– Vi har från början varit tydliga med att vi driver den här frågan eftersom det är de allra fattigaste människorna på jorden som lider mest av klimatförändringarna. Och de har väldigt små möjligheter att själva förändra sin situation, sa Patricia Daly vid en presskonferens efter Exxons aktieägarmöte i Texas i maj.

För henne är det självklart att driva de allra fattigaste människornas kamp.

– Vi är födda till den här världen och måste kunna stå rakryggade.

Hanna Wallsten

Foto: Johannes Frandsen

Barnkörer

SMÅKRABBORNA

En musiklek för dig som är 3–4 år. Vi sjunger och gör sånglekar tillsammans. Vi har kul och träffar nya kompisar.

Vi samlas på tisdagar kl 16.00–16.30 i Ängbykyrkan. Vid behov kan barnets förälder sitta med. I slutet av terminen sjunger vi på en familjegudstjänst.

SILVERHAJARNA

En kör för dig som är 5–7 år. Vi sjunger och gör sång- och danslekar. Någon söndag i månaden deltar vi i Ängbykyrkans familjegudstjänster.

Vi övar på onsdagar kl. 16.30–17.00 i Ängbykyrkan.

TONFISKARNA

En kör för dig som är 8–12 år och som tycker om att ta ton! Vi sjunger, åker på körresor och framför musikaler. En gång i månaden sjunger vi i Ängbykyrkans familjegudstjänst.

Vi övar torsdagar kl. 17.00–17.45 i Ängbykyrkan.

Sjung i kör!

S:ta Anna Vokalensemble

S:ta Anna Vokalensemble består av cirka 14 sångare. Alla sångare har tidigare varit med i större körer med hög ambitionsnivå. Vi är alltså tre eller fyra sångare i varje stämman, som medverkar i gudstjänstlivet i församlingen. Ibland sjunger hela ensemblen, ibland i kvartetter eller solistiskt.

Vi sjunger gärna a cappella, både svenskt nyskrivet, romantisk musik och förstås J S Bach, vår femte evangelist.

Vokalensemblen repeterar måndagar jämna veckor i Ängbykyrkan 19.30–21.30.

Bromma kyrkokör

Kören består i dagsläget av 20 sångare, och nu vill vi utöka kören. I första hand behöver vi manliga sångare, men det finns plats även för kvinnor. Kören deltar i Bromma kyrka vid mässor och musikgudstjänster.

Kören har även en egen hemsida: www.brommakyrkokor.se där du finner mer information.

Vi övar onsdagar 19.00–21.15 i Bromma kyrka. Varje år åker vi på körinternat en helg. För att vara med i kören gör man ett enkelt sångprov. Du bör kunna läsa noter och ha körvana.

Ängby motettkör

Ängby motettkör repeterar i Famen måndagar kl 18.45–21.15. Vi sjunger kontinuerligt i gudstjänsterna i Bromma församling, oftast i dubbelkvartett, men på större söndagar i kör.

Repertoaren är mest klassisk, men vi sjunger också Gospel, Spirituals och modern visa. För att vara med i kören behöver du ha körvana eller vana att musicera tillsammans med andra.

Hallå där Ingrid Arvidson, diakon i Bromma församling

Ingen församling fungerar utan engagerade medlemmar. Ingrid Arvidson är diakon och det är en av hennes uppgifter att hitta människor som vill och kan ge av sin tid och sina kunskaper i någon av församlingens alla verksamheter.

VARFÖR SKA JAG BLI VOLONTÄR I BROMMA FÖRSAMLING?

– Som volontär tar du ställning – och ansvar – för vilken kyrka och församling du vill ha. Samtidigt får du kanske få lära dig något nytt och lär känna nya vänner.

JAG VET INTE OM JAG KAN TA PÅ MIG ANSVAR PÅ LÅNG SIKT, KAN JAG ÄNDÅ GÖRA NÅGOT?

– Det finns säkert en uppgift som passar just dig! Där det du är bra på kommer

andra till nytta och glädje. Församlingen behöver hjälp både med punktinsatser och med uppgifter som innebär ett mer regelbundet engagemang. Du bestämmer själv omfattningen av din medverkan.

ÄR DET INTE PERSONALEN SOM SKA GÖRA JOBBET?

– Frivilliga har alltid betytt oerhört mycket för alla kyrkor. Det är de som bor i församlingen som är församlingen. Vi har många som arbetar som volontärer i vår församling. Utan deras insats på många olika områden skulle vi inte kunna bedriva den verksamhet vi gör idag och som vi i framtiden vill bedriva. Men gruppen behöver bli större. Vi behöver dig!

EXEMPEL PÅ UPPGIFTER FÖR DIG SOM VOLONTÄR

- Resurs i öppna verksamheter
- Hjälpa till att dela ut julkassar
- Besöka ensamma och äldre
- Hjälpa till vid andakter/samlingar på äldreboenden och sjukhus
- Vara värd på Sommarcafé vid Bromma kyrka
- Avlasta en ensamstående förälder
- Skådespela i skolkyrkans jul- och påskdrama
- Vara kaffevärd på söndagar efter gudstjänst
- Vara gudstjänstvård
- Hjälpa till med insamlingar
- Hjälpa till vid retreat

SUGEN?
Kontakta Ingrid Arvidson
Telefon 08-564 355 80

FÖRSAMLINGS-
AFTON • 19/9

TRONS & VETANDETS SPRÅK

Med Göran Rosenberg
Tid: 19 september, 18.00–20.00
Se hemsidan för mer information

FÖLJ OSS
PÅ FACEBOOK

Sök efter "Bromma församling".

SENASTE NYTT
PÅ VÅR HEMSIDA

www.svenskakyrkan.se/bromma

HÖST I BROMMA

Träffpunkt FAMNEN

Onsdagseftermiddagar är Famnen full av liv och rörelse. Då samlas flera av församlingens olika grupper för vuxna.

16.30–17.30 serveras en enkel måltid till självkostnadspris, 30:-.

18.00 firas förbönsmässa i kyrkan. Om du längtar efter att måla fritt och utan krav, kom redan 15.00. Då står material framme. Ingen erfarenhet krävs och ingen föränmälan.

Efter mässan går grupperna var för sig. Bibelstudiegruppen, mansgruppen och katekumenatet.

Träffpunkt BIBEL

Du får en möjlighet att lära dig mer om bibelns innehåll. Ett nytt tema tas upp varje vecka. Inga förkunskaper eller föränmälan krävs.

Drop-in dop

Lördag 1 oktober är det drop-in dop för alla åldrar i Ängbykyrkan. Församlingen ordnar musiken, dopklänningen, präst, tårta, kaffet och allt annat praktiskt. Ängbykyrkan är öppen mellan 9.00 och 15.00.

Öppna förskolan i Ängbykyrkan

En mötesplats för dig som är hemma med barn där vi leker, pratar, fikar och 10.30 samlas till en gemensam sångstund. Måndag till fredag 9.00–13.00.

Q

I Ängbykyrkan träffas en massa underbara unga människor varje vecka – kom och lär känna oss! Här kan man hänga, snacka, fira andakt/mässa, spela spel, plugga och annat roligt. Onsdagar 15.00–22.00 är dörren öppen till Loftet. 19.00 börjar vi kvällens eventuella program. Hos oss får du vara den du är!

Bara för män

Bromma församlings mansgrupp träffas varje onsdag i Famnen. Kvällen inleds med en måltid 17.00.

Stöd Unga kvinnors värn

Varje år samlar Bromma församling in pengar till ett utvalt ändamål. I år kommer församlingens insamlingsmål vara stiftelsen Unga kvinnors värn. Stiftelsen har funnits sedan 1914 och erbjuder stöd och hjälp åt unga kvinnor som varit utsatta för brott. Förra året var insamlingsmålet ALEF, som arbetar med folkbildning för unga vuxna i Uganda. Bromma församling samlade in 110 757 kronor till föreningen ALEF.

NYFIKEN PÅ KRISTEN TRO?

Söker du ett sammanhang där du som vuxen kan samtala och reflektera över livsfrågor och det kristna budskapet? Då kan gruppen Katekumenatet vara någonting för dig. Den vänder sig till nyfikna eller sökare. Du måste inte vara döpt, konfirmerad eller ens tro för att delta i gruppen. Nästa katekumenat börjar i september.

Kontakt:

Åsa Andersson, präst
08-564 355 22,
asa.m.andersson@svenskakyrkan.se

ALLTID I

Bromma församling

BROMMA KYRKA

Söndag 11.00 • Gudstjänst

FAMNEN

Varannan söndag 11.00
Gudstjänst

ÄNGBYKYRKAN

Varannan söndag 11.00
Familjegudstjänst
Varannan söndag 11.00
Ängbymässan

FAMNEN

Tisdag 12.00 • Lunchandakt
(soppa 30 kronor)
Onsdag 18.00 • Förbönsmässa

Kvarterskyrkan i Mariehäll

Kvarterskyrkan, på Bällstavägen 44, är en mötesplats för alla, antingen om du är föräldraledig, pensionär eller bara vill ha en kort paus under dagen. Varje måndag–onsdag är det barncafé med sångstund 09.00–12.00. På torsdagar är det seniornas tur att träffas och fika på förmiddagen 09.00–12.00.

Vill du vara med som frivillig i Kvarterskyrkan Mariehäll?

Christer Klausberger, präst
08-564 355 70,
christer.klausberger@svenskakyrkan.se

Foto: Marcus Gustafsson

Gudstjänster i Ängbykyrkan

Ojäмна veckor: Familjegudstjänst • Jämna veckor: Nya Ängbymässan • Alltid 11.00

Luthers arv är läskunnighet och jämlikhet

2017 är det 500 år sedan Luther spikade upp sina teser på kyrkporten i Wittenberg, vilket blev startskottet för reformationen. Detta kommer att uppmärksammas i Sverige och runt om i världen.

Redan nu i oktober kommer påve Franciskus till Sverige för att fira 500-årsjubileet av reformationen tillsammans med representanter för Lutherska världsförbundet. Detta är en mycket stor händelse.

Reformationen delade kyrkan och i 500 år har katoliker och protestanter varit antagonister. Men från att ha sett på varandra med avsky har kyrkorna närmast sig varandra och idag finns en ömsesidig respekt. Men reformationen är fortfarande en het potatis, menar Urban Claesson. Han är professor vid Högskolan Dalarna med inriktning på kyrko-historia, och knuten till Svenska kyrkans forskningsenhet.

– I generationer har man betonat skillnaderna. Men idag vill ingen hamna i det polemiska som finns i bekännelse-skrifterna. Man får gå balansgång och försöka vara stolt utan att förringa den andra sidan.

Samtidigt finns en stor poäng i att lyfta fram Luther i svensk kultur.

– Vi har ett religiöst arv och det vore bra om svenskar visste mer om det. Då

blir det till exempel lättare att förklara för nyanlända varför vi har den politik vi har, säger Urban Claesson.

Hur ligger det då till? Jo, den 31 oktober 1517 spikade munken Martin Luther upp 95 teser om den så kallade avlaten, på kyrkporten i Wittenberg. Den medeltida kyrkan hade börjat sälja avlatsbrev, och genom att köpa ett sådant kunde den som hade syndat få förlåtelse utan att behöva göra någon särskild botgöring. Kyrkan behövde pengar till det stora bygget av Peterskyrkan i Rom bland annat. Detta köpsläende med synd och botgöring upprörde Martin Luther, men när han spikade upp sina teser hade han nog knappast tänkt sig vilka enorma konsekvenser det skulle få.

Kyrkans maktelit ville få Martin Luther utesluten och helst avrättad. Samtidigt såg många furstar i Tyskland och kringliggande länder, Martin Luthers idéer som mycket fördelaktiga. Om kyrkan, och kejsaren, tappade makt fanns utrymme för furstar att kliva framåt. Martin Luther skyddades och så småningom bildades

nya kyrkor, de evangelisk lutherska, med furstar och kungar som överhuvud. Så även i Sverige. Redan 1527 beslutade riksdagen i Västerås att kyrkan i Sverige skulle bryta med Rom för att i stället följa den tyska reformationens spår. Vid ett möte i Uppsala 1593 slutfördes övergången.

– Orsaken till att Sverige blev protestantiskt var inte att svenska folket var missnöjda med den katolska kyrkan eller påven. Tvärtom, 1400-talet var ett mycket fromt århundrade. Men kungamakten såg att Luthers läror kunde stärka statsbygget. Särskilt idén om de två regementena, det andliga och det världsliga. Båda lika kristna och båda lika mycket värda, passade när Gustav Vasa ville få ihop landet under sig, förklarar Urban Claesson.

Men Luther var också populär bland vanligt folk. Hans pamfletter köptes och lästes. Detta skapade en helt ny, horisontell gemenskap, som katolska kyrkan aldrig konfronterats med tidigare.

Martin Luther ville att varje människa själv skulle ta ansvar för sin gudsrelation. Därför behövde hon ha en grundläggande kunskap om kristen tro, vad som står i bibeln och vilka dogmer som gäller för kyrkan. Luther översatte Bibeln till tyska och hans översättning spreds snabbt. Han författade också en liten katekes som presenterade och förklarade tio Guds bud, Herrens bön, trosbekännelsen, dopet och nattvarden.

Boktryckarkonsten utvecklades vid samma tid som Luther var verksam och hans skrifter fick därför en spridning som inga andra dittills fått.

Urban Claesson ser många spår av Luthers läror i dagens svenska samhälle.

För det första blev reformationen ett kunskapslyft. I Sverige spreds Katekesen verkligen över hela landet. 1686 lagstodgades att alla skulle lära sig läsa för att bättre lära sig katekesen. Barn lärde sig läsa hemma eller av byns präst eller kantor.

– Detta planterade ett viktigt frö för framtiden. Folk läste, började diskutera, tänka själva och reformera samhället. Att vi har demokrati har vi delvis Luther att tacka för. Idag har vi en väldigt stark tilltro till det skrivna ordet. Vi förmedlar kunskap genom broschyrer och hemsidor.

Luther la stor vikt vid hushållet som social gemenskap. Husbonden hade ansvar för alla i hushållet och skulle se till att alla var mätta, klädda och läskunniga. När lönearbete slog igenom ansåg många lutherska präster att det var förskräckligt att arbetsgivarna bara skulle ge arbetarna pengar och sedan lämna dem åt sitt öde.

– Hans tankar var mycket patriarkala, men grundtanken är att ingen ska lämnas utanför. Idag finns det omhändertagande sättet att tänka kvar.

Ett arv som ofta kommit att misstolkas är Luthers teologi som betonar att varje människa är syndig och aldrig på egen hand kan ”jobba sig ur sin synd”. Endast tack vare Guds oändliga nåd finns frälsning för alla, enligt Luther. Dessa tankegångar har bidragit till en stark samhällsgemenskap, menar Urban Claesson.

– Trots att Sverige är ett av världens mest individualistiska länder har vi en mycket hög tilltro till politiska beslut och gemensamma aktioner. Det kommer ur tanken att en enskild människa måste lita till något som är större.

Ibland omtalas Luther i samband med plikt känsla, hög arbetsmoral och ett asketiskt liv. Men Luther själv var levnadsglad och betonade ofta att vila och njutning måste få ta plats i livet. Han sa mycket lite om nykterhet eller arbetsmoral.

Däremot utvecklades på 1800-talet kristen väckelse som hämtade idéer från bland annat den kalvinistiska traditionen, som lägger större vikt vid människans gärningar, vilket räddade många ur alkoholism och fattigdom.

– Jag kan tycka att Svenska kyrkan skulle varit mer lyhörd för det behovet från fattigsverige som verkligen led av alkohol. Men många präster satte sig emot talet om nykterhet, med hänvisning till Luther.

Luther hade en ganska pessimistisk syn på människan. Hon var syndig. Men genom just denna pessimism blev kroppen, och i viss mån även kvinnan, befriad.

Tidigare hade kroppen varit föremål för tuktning, späkning och behov trängdes bort till förmån för själens frälsning. Martin Luther såg denna möda som lönlös. Det var ju ändå kört. Och att mannen skulle ha en särställning inför Gud blev också oviktigt. Alla människor var eländiga stackare.

– Martin Luther kallade ofta sin hustru för herr Käti. Hon hade full kontroll på familjens ekonomi och hon försörjde Luthers skrivande genom att driva pensionat för studenter, berättade professor Elisabeth Gerle, också forskare vid Svenska kyrkans forskningsenhet, på bokmässan 2015.

Även om Luther gjorde skarpa gränser mellan vad som var manligt och kvinnligt, helt i sin tid, hade han tankar som inte alls höll sig inom vad som var norm. Han ville till exempel att Käti skulle bli förmyndare för deras gemensamma barn om han dog. Men det fick han inte igenom legalt.

Hanna Wallsten

DET LUTHERSK-KATOLSKA MÖTET

Det luthersk-katolska mötet äger rum i Lund 31 oktober 2016. Ledare för Vatikanen och Lutherska världsförbundet möts för att tillsammans uppmärksamma 500-årsminnet av reformationen. Värdar är Svenska kyrkan, Katolska kyrkan i Sverige och Sveriges kristna råd.

Reformationsåret 2017 kommer att uppmärksammas i flera andra stora arrangemang i Svenska kyrkan. Bland annat under teologifestivalen i februari och på Svenska kyrkans internationella fest, Världens fest, i Västerås i juni. Se svenskakyrkan.se/kalendarium för mer information.

Urban Claesson är forskare och vill lyfta fram Luthers inflytande på svensk kultur. Foto: Magnus Aronsson /Ikon

Pastoralt ansvar

I höst är det tio år sedan jag valdes till kyrkoherde i Bromma församling. Ett mycket stimulerande uppdrag som har gett mig många kontakter, kunskaper och glädje.

Som kyrkoherde har man ett pastoralt ansvar inom det geografiska området som är församlingen. Ett pastoralt ansvar innebär enkelt uttryckt att jag som kyrkoherde ska se till att församlingen följer Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse, i stort som smått. I församlingen ska det firas kristna gudstjänster, inget annat. Församlingen ska i sin verksamhet och förvaltning stå för en kristen tro, inget annat.

Som kyrkoherde har jag uppdraget att formulera församlingens inriktning och tolka vad kristen tro innebär och kräver i vår del av världen. Tillsammans med kyrkoråd och medarbetare ska detta sedan utföras, utifrån de resurser och de möjligheter Bromma församling har.

I det pastorala ansvaret ligger att ibland dra gränser. Det är inte möjligt att i en begravnings- eller vigselgudstjänst i Svenska kyrkan ta bort allt religiöst. Jo, den frågan har kommit. Det är inte möjligt att använda Bromma kyrka som en ren teaterlokal. Jo, också den frågan har kommit. Om detta vore möjligt skulle vi inte längre fullfölja vårt uppdrag att vara en Kristi församling utan vi skulle bli något annat.

I detta nummer av församlingsbladet finns möjlighet att läsa om att ta ansvar för både kyrka och samhälle. Vi behöver människor som vill vara med och påverka inriktningen, motverka rädslorna och utveckla en bättre tillvaro för oss alla. Jag är stolt över att vara kyrkoherde i Bromma församling, en av Sveriges finaste församlingar. Allt som har hänt under mina tio år i församlingen har inte varit enkelt. Alla tycker inte att mina ställningstaganden och beslut har

varit bra, och tur är väl det. Men jag är övertygad om att vi är på rätt väg. Så länge jag har det pastorala ansvaret i Bromma församling kan jag garantera att vi kommer att fortsätta att arbeta utifrån Jesu uppdrag: Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar.

En välsignad start på hösten tillönskar jag er alla.

Torbjörn Gustavsson, kyrkoherde

KONTAKT

PRÄSTER

Torbjörn Gustavsson, kyrkoherde/ kontraktspastor	564 355 25
Åsa Andersson	564 355 22
Carl Aumalis	564 355 21
Niklas Hegenbart	564 355 24
Christer Klausberger	564 355 70
Cathrine Nordqvist	564 355 07

DIAKONER

Rose-Marie Eriksson	564 355 06
Ingrid Arvidson	564 355 80
Eva Tydén Hirsch	564 355 02

MUSIKER

Anne-Marie Bodén	564 355 03
Lars Lodin	564 355 17
Jesper Tylöskog	564 355 23

UNGDOM & KONFIRMATION

Elin Eriksson	564 355 27
Jennifer Iller	564 355 12
Nanna Tranströmer	564 355 37
Joel Ottestig	564 355 73

ÖPPNA FÖRSKOLAN

Christina Carnhoff	564 355 26
--------------------	------------

KANSLICHEF

Anne-Louise Löfgren	564 355 10
---------------------	------------

KANSLISEKRETERARE

Agneta Wizén	564 355 04
--------------	------------

EKONOMISEKRETERARE

Johanna Elfner	564 355 18
----------------	------------

BOKNING OCH RECEPTION

Bodil Hansen	564 355 00
--------------	------------

KOMMUNIKATÖR

Tina Augustsson	564 355 15
-----------------	------------

FASTIGHETSTEKNIKER

Lars Lindfors	564 355 05
---------------	------------

HUSMOR

Carin Hildebrand	564 355 08
------------------	------------

KLOCKARE

Gunvor Ekström Brittmärk	564 355 09
--------------------------	------------

VAKTMÄSTARE

Clas Alered	564 355 19
Fredrik Rosén	564 355 20
Bo Tander	564 355 81

Titta in på församlingens hemsida för aktuell information:

www.svenskakyrkan.se/bromma

Svenska kyrkan
BROMMA FÖRSAMLING